

วิเคราะห์เรื่องเมือง ไทเดิม

ของ

ประภาศิริ

๒๔๗๘

พิมพ์ที่โรงพิมพ์พระจันทร์ ทำพระจันทร์

พระนคร

ปรารภ

หนังสือ "วิเคราะห์เรื่องเมืองไทเดิม" นี้ ผู้เรียบเรียง ได้เก็บความมาจากหัวข้อต่างๆ ที่ได้รวบรวมไว้ อันที่จริงผู้เรียบเรียงยังไม่ต้องการจะให้พิมพ์ เพราะการสืบค้นเรื่องราวทางด้านนี้ยังบกพร่องอยู่มาก ถ้าตัวหนังสือมัน ก็จะมที่ผิดพลาดและบกพร่องไม่สมกับที่ตั้งใจไว้ แต่ข้าพเจ้าเห็นตรงกันข้าม โดยมาคิดเห็นว่า ถ้าจะปล่อยให้รวบรวมเรื่อยไป ก็คงไม่มีวันสิ้นสุด ในที่สุดก็ไม่ได้พิมพ์ เพราะคงจะเห็นข้อบกพร่องอยู่ทั่วไป ถ้าได้รวบรวมและจัดพิมพ์ขึ้นเสียสักครั้งหนึ่ง ให้ถือเสมือนว่าเป็นต้นร่างไว้ที่ ก็ยังจะดีกว่า เพราะผู้ที่ใฝ่ใจในความรู้อันนี้ จะได้ใช้เป็นประโยชน์สืบค้นเรื่องเดิมของชาติให้กว้างขวางออกไปได้บ้าง ผู้เรียบเรียงนี้ ไม่อยากขัดอภัยข้าพเจ้า ก็ตกลงยอมให้หนังสือเรื่องนี้ได้พิมพ์ขึ้นเป็นพิเศษ ในงานฉาบปกกิจศพบิดาข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นการเรียบเรียงเรื่องจากหัวข้อที่รวบรวมไว้ จึงเป็นการเร่งร้อนเพื่อให้ทันงาน น่าจะมีข้อบกพร่องบ้าง ซึ่งต้องเกิดจากความผิดของข้าพเจ้ามากกว่าของผู้เรียบเรียง เพราะไปบังคับให้เรียบเรียงเป็นการเร่งร้อน ไม่มีเวลาสอบสวนทวนพะยานได้ถ้วนถี่หวังว่าข้อนี้คงจะได้รับการอภัย.

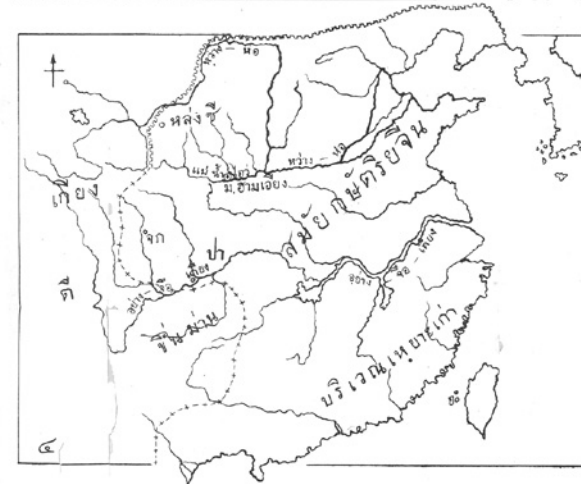
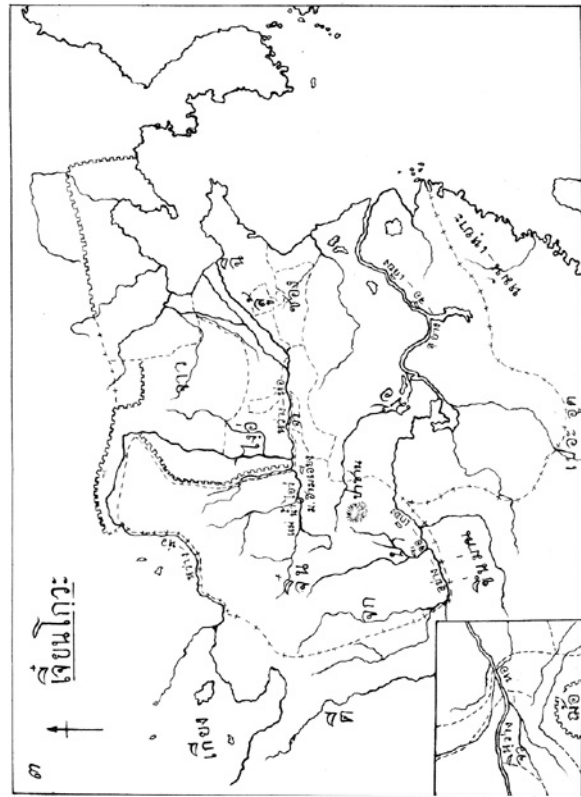
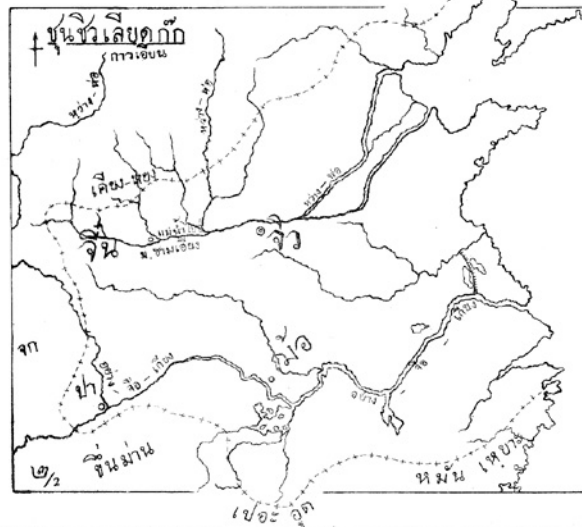
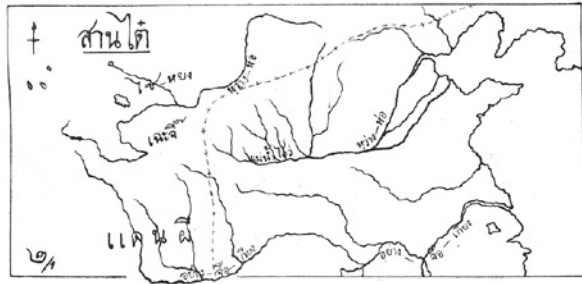
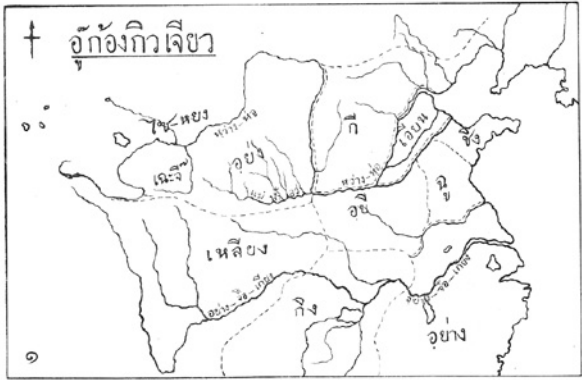
เสฐียรโกเศศ

วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕

สารบัญเรื่อง

๑. ต้นบท	หน้า ๑
วิเคราะห์เรื่องเมืองไทเดิม	
๒. บทนำ	” ๖
๓. บทวิเคราะห์	
ก. ตำนานจีน	” ๕
ข. แผนที่พระเจ้าอู่เต้ และพรมแดน	” ๑๒
ค. แม่น้ำไฉ่ว และเมืองจีน	” ๑๘
ฅ. อ้ายลาว และมุง	” ๒๐
ง. นครลุง นครป่า และอาณาจักร	” ๒๒
๔. ประวัติบ้านเจ้า เมืองไท	” ๒๔
๕. กำเนิดประชากรราษฎรบ้านเจ้า	” ๒๗
๖. โคตรชาติบ้านเจ้า	” ๒๘

แผนที่-วิเคราะห์เรื่องเมืองไทเดิม

ต้นบท

เมื่อยามว่างงาน ข้าพเจ้ารวบรวมความเห็นของท่านนักประวัติศาสตร์ ซึ่งกล่าวด้วยเรื่องเมืองไทยมาพิเคราะห์ เพื่อขังความเพลิดเพลันให้บังเกิด แล้วก็จดจำลงไว้เท่าที่พบและสามารถจะพิเคราะห์ได้ กลายเป็นหนังสือเล่มนี้ จึงให้ชื่อว่า 'วิเคราะห์เรื่องเมืองไทยเดิม' แนววิเคราะห์ดำเนินไปตามความในบทนำ และดำเนินความคิดไปตามบทวิเคราะห์ ซึ่งมีในหนังสือเล่มนี้ โดยมุ่งใคร่รู้ว่า ชาติไทยมาจากไหน จากจีนหรือตรงจากมณฑลหรืออย่างไร.

ส่วนที่รู้แน่แท้แน่ คือไทยสยามเป็นส่วนหนึ่งของไทที่เลื่อนภูมิถิ่นามาตามสายลำน้ำโขง แล้วมายึดที่รวมต้นน้ำเจ้าพระยา ภายหลังจึงมีอำนาจเป็นเจ้าเป็นใหญ่ในดินแดนตลอดถึงอ่าวทะเล ได้ชื่อว่าประเทศสยาม นอกจากไทที่มีในประเทศสยาม ยังมีไทส่วนมากอยู่ที่สหเนือของประเทศจีนไปอีก และในประเทศจีนบัดนี้ก็มีไทอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะรู้จักกันแน่ชัดว่า มณฑลยูนนานของจีนบัดนี้เดิมเป็นดินแดน และธานีของไทยมาแต่ก่อน.

เท่าที่ทราบแล้ว ยังไม่ทำให้รู้ว่าจีนกับไทเป็นมณฑลสาขาเดียวกัน หรือต่างสาขากัน หรืออย่างไร ท่านนักประวัติศาสตร์

กล่าวให้แนวความคิดไว้แต่เพียงว่า เหนือมณฑลยูนนานขึ้นไป
มีนครลุง นครปา เคยเป็นธานีของไทมาแต่ครั้ง ๖,๐๐๐ ปีก่อน
โพ้น และประชากรยูนนานมีนาม 'อ้ายลาว หรือมุง'

สำหรับเรื่องนครลุง นครปา ที่ว่าเป็นธานีของไทมานั้น
โปรดดูบทวิเคราะห์ ก. ในหนังสือเล่มนี้ หากจะมีธานีทั้งสอง
จริง ก็ยังคงอยู่ในฐานเคลือบแคลง เพราะข้อรับรองที่เป็นหลัก
ยืนยันมีกล่าวเพียงว่า ประชากรยูนนานของสองนครนั้นมีนาม 'อ้าย
ลาว หรือมุง' เท่านั้น ทั้งหลักยืนยันนี้ไม่มีปรากฏในตำนาน
น่านเจ้า ฝ่ายเบื่องหนัดของตาสีฟูยูนนาน ซึ่งห่างไกลกันทั้งกาล
และเทศะ.

ในเรื่องไทกับจีนเป็นมรดกสาขาเดียวกันหรือไม่ ขอนั่งฟัง
ท่านนักประวัติศาสตร์อธิบาย ได้ความน้อยนัก โปรดดูบท
วิเคราะห์ ค. เรื่องแม่น้ำไอวู และเมืองจิน. ถ้าจีนมาจากทะเล
สาบคัสเปียนภายหลัง ๑,๐๐๐ ปี คือ จากเวลาที่ไทได้ตั้งหลักฐาน
ลงต้นลุ่มน้ำเหลือง และต้นลุ่มน้ำอย่างชัดเจนแล้ว อาการ
ที่จีนเข้าไปตั้งลุ่มน้ำไอวู จีนจักต้องเสียดแซกฝ่าพวกไทเข้า
ไปอยู่ในระหว่างท่ามกลางไท คือระหว่างนครลุงกับนครปา"
ซึ่งไม่น่าปลงใจตาม เป็นเคลือบแคลงประการที่ ๑.

๑ ดูบทวิเคราะห์ ข. แผนที่พระเจ้าอู่เต๋ ๖ เมื่อ ๓,๖๐๐ ปีเศษ
ก่อนพุทธกาล เมืองหลวงของจีนอยู่ที่ปักกิ่ง หรือไปฝั่งเคียววน

อนึ่ง ถ้าหากพวกที่อยู่ลุ่มน้ำไฉวมีไซ่จิ้นไซ่ จิ้นอ่องเจ้า
แคว้นดินแดนบริเวณนั้น ได้เป็นจีนซื้อองเต้เจ้าแผ่นดินประเทศ
จีนในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๘ - ๓๓๖ คือ ใคร ? จักต้องว่า เป็น
เจ้าไท เพราะท่านผู้นี้เป็นเจ้าผู้ครองดินแดนแคว้นของไทยมาก่อน
ถ้าจีนซื้อองเต้เป็นไทไซ่ จักต้องว่าไทได้เคยเป็นกษัตริย์จีน
ในสมัยนั้น ซึ่งเป็นที่ไม่แน่ใจ เป็นเคลือบแคลงประการที่ ๒.

เรื่องนาม 'ไท' มีคำอธิบายของท่านนักประวัติศาสตร์
หลายท่าน แต่ฟังดูยังไม่ลงความเห็นเด็ดขาด จึงลองค้นดูทาง
จีน ว่าจีนจะรู้จักชนชาติอันมีนาม 'ไท' เมื่อใดหรือไม่ เท่าที่ค้น
ได้ ๆ ความว่า จีนรู้จักชาติต่าง ๆ ที่อยู่นอกแดนฝ่ายทิศตะวันตก
คือ เกียง, ตี, ป่า, จก, ม่าน, ไท้, ใน ๖ คำนี้ 'ตี' เป็นคำ
ที่มีเสียงใกล้เคียง 'ไท' เพราะจีนฝ่ายใต้อ่านออกเสียง 'ไต, หรือ
ไต.' และไม่ได้คิดว่าจีนรู้จักชนที่มีนามเป็นชาติ 'ไท.' แม้
ประเทศน่านเจ้าที่จีนรู้จักมานาน ก็รู้จักในนาม ม่าน ง. อ้าย-
ลาว ทารู้จักในนาม 'ไท' ไม่ แต่มีเรื่องปรากฏในตำนานน่าน
เจ้าว่า ระหว่าง พ.ศ. ๑๑๖๑ - ๑๓๗๐ เจ้าตระกูลเมืองไต้เป็นใหญ่
ในน่านเจ้าจีนเรียก 'ไท-เมือง-โกวะ' แปลโดยไวยากรณ์ว่า

๑. 大蒙國 คำ 大 จิ้นครั้งกระโน้นอ่านออกเสียง 'ไท'
เคี้ยวออกเสียง 'ต้า' กวางตุ้งอ่าน 'ไต' จิ้นเคี้ยวยังคงอ่านออกเสียง
'ไท. หรือ ไท้.' อยู่ตามเดิม.

ประเทศเมืองไท' [ไท เป็นวิเศษของเมือง แปลว่า ใหญ่, ไท้, มหา.] ข้าพเจ้าเห็นว่าในครั้งกระนั้นความรุ่งเรืองของตระกูลเมืองซึ่งสามารถรวบรวมอาณาเขตต์เป็นประเทศขึ้นได้ คงจะพึงเฟื่องกระเดื่องยศ ปรากฏลือนามทั่วไป และวงศ์ตระกูลเมืองนครองประเทศน่านเจ้าอยู่ถึง ๒๕๐ ปีเศษ ประชากราชฎ์แห่งน่านเจ้าน่าจะถูกเรียกว่า ไทหรือไท้ เพราะเป็นคนของประเทศเมืองไท [หรือไทเมือง อย่างจีนเรียก] อันว่า สมญาใด ๆ ที่ประชากราชฎ์น่านเจ้าเคยถูกเรียกแต่ก่อน หรือตนเองเคยสำคัญเรียกตนเองอย่างแต่ก่อน คงตกด่าไม่เรียกกัน หันมานิยมเรียก ไท-ไท้ นี้, อาจเป็นมูลให้เรียกชาติว่า ไท มาแต่ครั้งนั้น 'ไทย.' มีตัวพยัญชนะ 'ย' การันต์เป็นนามเขียนไว้ภายหลัง พบในหนังสือเก่าเขียน 'ไท.' ไม่มี 'ย' การันต์.

สำเนียงจีนที่เรียกในหนังสือเล่มนี้ คำใด ๆ ที่ไท้คุ้นเคยเรียกอยู่แล้ว คงใช้ไปตามเดิม คำใดที่ยังไม่สู้คุ้นดี ได้เขียนเรียกตามเสียงของไท้อาศัยเสียงจีนหลวงเป็นหลัก และมีอักษรจีนกำกับไว้ในบัญญัติคำนั้นแล้ว.

หนังสือวิเคราะห์เรื่องเมืองไท้เดิมนั้น ได้อิงและอาศัยหนังสือต่าง ๆ เป็นแนวช่วยวิเคราะห์ ฉะเพาะที่ถูกใช้มากควรได้รับความขอบคุณ คือ.

๑. เรื่องพงศาวดารโยนก ของ ท่านพระยาประชาภิจักรจักร

(แซม บุนนาค)

๒. หนังสือตำนานบ้านเจ้า ฉะบับชะเลยศักดิ์ ของ นายยาง เจน สกุลเซ่งจัน ชาวเมืองเซียงตุ้ ในมณฑลเสฉวน สมัยวงศ์เหมงเป็นผู้เรียบเรียง และนายภูวาท สกุลเสียนมัน ชาวเมืองวูลิงในมณฑลชุนาน สมัยวงศ์ตาดิง (ไต้เซง) เป็นผู้สอบแก้ไข. 南詔野史 ซัง M. Camille Sainson. Vice Consul de France A Ho-k'oon. ได้จัดแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส.

๓. หนังสือเลียดก๊ก และหนังสือสามก๊ก.

๔. หนังสือหลักไทย ของ ท่านรองอำมาตย์โท ส่งกาญจนาคพันธ์.

๕. 歷代州域形勢通論

๖. พจนานุกรมจีนเป็นอังกฤษ ของศาสตราจารย์

Herbert A. Giles.

๗. A Sketch of Chinese History ของ ท่าน F. L. Hawks Pott,

ประกาศวิ.

กรุงเทพฯ ๑ มีนาคม ๒๔๗๘

วิเคราะห์เรื่องเมืองไทเดิม

บทนำ

‘ไทเป็นพวกมงคลสาขาหนึ่ง และจีนก็เป็นพวกมงคลเหมือนกัน แต่เป็นอีกสาขาหนึ่ง’

มีคำอธิบายว่า เมื่อ ๖,๐๐๐ ปีมาแล้ว จีนเร่ร่อนอยู่ตามชายทะเลสาปคัสเปียน มีอาชีพอย่างจรรจรเที่ยวไป แต่ไทได้ตั้งหลักฐานเป็นบ้านเป็นเมืองลงถลุ่มน้ำเหลือง ‘หว่าง-ห่อ’ และถลุ่มน้ำ ‘อย่าง-จ้อ’ แล้วภายหลังจีนจึงมาตั้งมั่นที่ดินแดนลุ่มน้ำ ‘ไฮว’ ซึ่งเป็นสาขาแม่น้ำเหลืองราว ๕,๐๐๐ ปีมานี้

อาณาจักรไทครั้งนั้นแบ่งเป็น ๒ นคร มีนาม นครดง เป็นธานีฝ่ายเหนือ ตั้งอยู่ตอนต้นน้ำเหลือง ‘หว่าง-ห่อ’ นครป่าเป็นธานีฝ่ายใต้ ตั้งอยู่ภาคเหนือของมณฑลเสฉวนบัดนี้ประชาชนธานีทั้งสองในครั้งนั้น มีนาม อ้ายลาว หรือ มุง นามอ้ายลาวเป็นคำใช้เรียกตนเอง มุงเป็นคำที่ชาติอื่นเรียก เช่น ไทสยาม เรียกตนเองว่า ‘ไท’ ชาติอื่นเรียก ‘สยาม’

สมัยนครป่ายุคโบราณประวัติ ก่อนพุทธกาล ๔,๕๐๐ ปี ถึงพุทธศักราช ๒๐๕ อาณาจักรของไทยมุงตั้งอยู่ในดินแดนจีนที่เป็น

ภาคเหนือ ตลอดมาถึงภาคตะวันตกแห่งมณฑลเสฉวนบัดนี้
 อนุมาณพรมแดนไทกับจีนในยุคโบราณ ติดต่อกันระหว่างแนว
 เขตต์มณฑลกังซก เสดวน ฮูเป่ อันฮุย = คือดินแดนใน
 ลุ่มน้ำเหลืองตอนปลายเหนือมณฑลที่ออกนามมาแล้วเป็นของจีน
 ส่วนดินแดนลุ่มน้ำเหลืองตอนต้น กับในลุ่มน้ำอย่าง—จื่อ อัน
 เป็นท้องที่มณฑลซึ่งออกนามแล้ว ตลอดลงไปข้างใต้เป็นของไทย
 หรืออาณาจักรไทในสมัยดึกดำบรรพ์นั้น ตั้งอยู่ในประเทศจีน
 บัดนี้ คือเขตต์ตั้งแต่ลุ่มน้ำเหลืองลงมาตลอดมณฑลกุยจิ๋ว ฮูนาน
 เกียงซี และฟูเกียน^๑

ผู้ฟังจักเข้าใจอย่างไร เมื่อได้ความดังกล่าวมาแต่ต้นนั้น
 ไทเป็นพวกมงคลสาขาหนึ่ง และจีนเป็นพวกมงคลอีกสาขาหนึ่ง
 หรือว่า ทั้งสองจักเป็นสาขาเดียวกันหรืออย่างไร โปรดกำหนด
 เป็นข้อสังเกตต่อไป

๑ ข้อความในบทนำที่กล่าวมาแต่ต้นถึงเพียงนี้ มีในหนังสือ
 หักไถ่ไทย เป็นหนังสือเรียบเรียงประกวดรับพระราชทานรางวัลใน
 รัชกาลที่ ๗ ประกาศโดยราชบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์
 ๒๔๗๓ หนังสืออนึ่งได้ข้อความประวัติศาสตร์มาจากหนังสือต่าง ๆ
 คือ ;—

พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๔, ที่ ๕, ที่ ๖.

พระนิพนธ์ สมเด็จพระยาตำราภิธานุภาพ, กรมพระนา
ชิปประพันธ์พงศ์, กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์, พระองค์เจ้าธานีนิวัตติ.

นิพนธ์ เจ้าพระยาบรมมศักดิ์มนตรี, พระยาประจักษ์จกรจักร,
พระยาอาหารบริรักษ์, กรมตำรวจกระทรวงมหาดไทย, กระทรวง
กตมาโหม, โรงพิมพ์จีนในสยามวารศัพท์.

, แดจากหนังสือ ของ :— Professor G Coedes, Sir M.
Monier—Williams, Sir Charles Eliot, Dr. H.E. Helmolt, Vin-
cent A Smith, E. J. Rapson, W.C. Dodd.

บทวิเคราะห์ ก. ตำนานจีน

ตำนานต่าง ๆ หรือที่เรียกว่าพงศาวดารนั้น รจนานขึ้นด้วยมี
มติด่าง ๆ กัน จีนเริ่มต้นกล่าวตำนานด้วยการสร้าง คือสร้างโลก
สร้างมนุษย์ สร้างวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ เช่นเดียวกับตำนานของ
อินเดีย ผิดกว่าตำนานอื่น ซึ่งกล่าวรับช่วงกันและกัน เช่นอ้าง
ว่า ต้นวงศ์กษัตริย์เป็นบุตรหลาน เป็นโคตรเดียวกับพระเจ้ามคร
ราชกุมาร เป็นโคตรวงศ์เนื่องจากพระเจ้าอโศกราชเป็นต้น

มีข้อประหลาดอยู่ประการหนึ่ง ที่จีนกับอินเดียมีมติในทาง
เขียนตำนาน กล่าวถึงชาติภูมิคล้ายคลึงกัน และกล่าวถึงภูมิธรรม
ก็ว่าบังเกิดต่อมาในกาลสมัยเดียวกัน คือฝ่ายอินเดียนั้น บังเกิด
มีภูมิธรรมมาแล้วก่อนพุทธกาล ต่อมาก็สมัยพระพุทธเจ้า สมณ
โคตม ฝ่ายจีนว่าเกิดมีภูมิธรรมสมัยเล่าจื้อ ต่อไปก็ขงจื้อ ซึ่ง
เป็นสมัยเดียวกับพระพุทธเจ้านั้น

จีนกล่าวถึงชาติภูมิว่า ผู้สร้างคือ ฟานกู่^(๑) เมื่อสร้างโลก

(๑) ฟานคำ^๕ เสฐียรโกเศศและนาคประทีปว่า คล้ายคำว่า
แผน ซึ่งแปลว่า พิธีผู้สร้าง ในภาษาไทยโบราณ ดูเรื่องพรหม
ของเสฐียรโกเศศและนาคประทีป ในหนังสือมหาวิทยาลัย ฉบับ ๖
เล่มที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๔๗๗

แล้ว หลงโลกอยู่ ๑๘,๐๐๐ ปี ต่อนั้นมาไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ปี จึงเกิดผู้ปกครองมีหัวหน้มนุชย์ชน เรียก สามเจ้า “สามอ้วง หรือ ซำอ้วง” ชื่อ เจ้าฟ้า, เจ้าหล้า, เจ้าคน. แต่ละคนมีอายุกำหนดด้วย ๑๘,๐๐๐ ปีทั้งนั้น แล้วจึงถึงกษัตริย์ “ฟูฮี้” ว่าครองราชฎรเมื่อก่อนพุทธกาล ๒๓๐๕ ปี แต่บางแห่งว่าก่อนพุทธกาล ๒๔๑๐ ปี สมัยยุคเงินเรียก ห้ากษัตริย์ “วุต” หรือ “หงอเต้” สิ้นวงศ์เมื่อก่อนพุทธกาล ๑๖๖๒ ปี ต่อไปก็ถึงสมัยสามวงศ์กษัตริย์ “สามไต” คือกษัตริย์วงศ์เหี้ย ๑ วงศ์ย่าง ๑ วงศ์จิว ๑

ตำนานจีนวงศ์จิวต่อวงศ์ย่าง ได้ความว่า รวบรวมแต่งขึ้นในเวลาไม่สู้นานนัก คือเมื่อพระเจ้ายิ่นจงฮ่องเต้ กษัตริย์วงศ์ซงระหว่าง พ.ศ. ๑๕๖๖ - ๑๗๐๗ เสร็จศึกทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือและศึกทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว พระองค์ได้ทรงจัดให้เผยแพร่การศึกษา สั่งสอนทั่วทั้งประเทศ ผลของการศึกษาในครั้งนั้น ได้ ชื่อ - ม้า - กวง นักอักษรศาสตร์ตัวเขียนเป็นผู้รจนาตำนานจีน เริ่มแต่กษัตริย์วงศ์จิว ถึงสมัยห้าวงศ์ “วุไต” หรือ “หงอไต” คือถึงสมัยกษัตริย์วงศ์ของนั้น

ตำนานจีนที่มีเรื่องราวควรเชื่อได้ กล่าวกันว่า ตั้งแต่สมัยกษัตริย์วงศ์จิวตอนกลาง คือตำนานที่ชื่อ - ม้า - กวงรจนาขึ้น สมัยเหื่อนั้นขึ้นไป โดยมากเป็นนิยายและอย่างเล่าสืบกันมา หนังสือ

สื่อห้องสินที่เราแปลขนานน เป็นเรื่องในสมัย "สามได้" ต่อจาก
 กษัตริย์วงศ์เหี้ย ก็ในสมัยกษัตริย์วงศ์ย่าง และต่อจากนั้นก็ถึง
 กษัตริย์วงศ์จิว กษัตริย์วงศ์จิวเสวยราชย์เริ่มแต่ก่อนพุทธกาล ๕๗๖
 ปี ถึง พ.ศ. ๒๘๘

ข. แผนที่พระเจ้าอู่ไทและพรมแดน

ในเรื่องอาณาเขตต์ของจีน ตำนานจีนกล่าวว่า พระเจ้าอู่ไท เป็นปฐมกษัตริย์วงศ์เหี้ย และเป็นผู้แรกให้สำรวจอาณาเขตต์ ทำแผนที่ แผนที่ฉบับที่สำรวจทำขึ้นนี้ เรียกแผนที่ 'อู่ก้อง กิวเจี้ยว' แปลว่า 'แผนที่ช่วยแก้แค้นของอู่' กษัตริย์องค์นี้ เสวยราชย์ก่อนพุทธกาล ๑๖๖๒ ปี วงศ์เหี้ยสิ้นสุดลงเมื่อก่อน พุทธกาล ๑๒๒๓ ปี (คำว่า 'เหี้ย' นั้น ปรากฏในภาษาไทยมาแล้ว เป็น 'เห้' บ้าง 'เฮี้ย' บ้าง 'แฮ' บ้าง 'แฮ' บ้าง)

แผนที่ช่วยแก้แค้นของอู่ไทนั้น เมืองหลวงตั้งณแคว้น (๑) กี้, มีแคว้นต่างๆ อีก ๘ แคว้น แต่ที่รู้เขตต์แดนชัดเจน แล้ว ๔ แคว้น คือ (๒) ชิง, (๓) เอียน, (๔) ฉู, (๕) อู๋, แคว้นที่ยังรู้เขตต์แดนไม่ชัดอีก ๔ แคว้น คือ (๖) อู๋ยง, (๗) เหลียง, (๘) กิง, (๙) อู๋ยง: ที่ว่ารู้เขตต์ยังไม่ชัดเพราะ แผนที่กำหนดแต่ด้านที่ติดต่อกับจีน ส่วนเบื้องปลายออกไปไม่จำกัดเขตต์

อาณาเขตต์จีนในสมัยสานใต้ ค่อยละเอียดถึงวันสักเล็ก น้อย ถึงสมัยซุนชิวเล็กก็ยิ่งชัดเจนขึ้น สมัยเจียนโกวะ

๑ เมืองหลวงเวदानนตงอยู่ ที่ปักกิ่งหรือไปมิงเฉียน

๒ ดูแผนที่หมายเลข ๑

หรือเจียนก๊ก คือ สมัยวงศ์จักรีเจ้าครองแคว้นต่าง ๆ ครอบงำแย่งกันเป็นใหญ่ ระหว่างพุทธศักราช ๒๔๘ ไปหาก่อนพุทธกาล ๒๐๐ ปีนั้น อาณาเขตต์ของจีนยังไม่ขยายไปถึงทะเลหลวงฝ่ายใต้ มณฑลชกเกียน, มณฑลกวางตุ้ง, มณฑลกวางไซ, มณฑลกุยจิ๋ว, และมณฑลยูนนาน ๕ มณฑลของจีนบัดนี้ เป็นดินแดนอยู่ภายนอกแผนที่ และจีนรู้จักในครั้งกระนั้น รู้จักในนาม หมันเหยาะ, เปอะอูต, และซันม่าน^๑ นามแรกเป็นเขตต์มณฑลชกเกียน, นามที่สองเป็นเขตต์มณฑลกวางตุ้ง และมณฑลกวางไซ, นามที่สามเป็นเขตต์มณฑลกุยจิ๋วและมณฑลยูนนาน

แผนที่สมัยเจียนโกะแตกต่างจากแผนที่พระเจ้าอู่เต้ คือ แคว้นอย่างกับแคว้นเหลียงได้รวมกันแล้วเป็นแคว้นจีน และแคว้นกิงกับแคว้นอย่างได้รวมกันแล้วเป็นแคว้นฉ้อ อาณาเขตต์สมัยนั้น ๑๑ แคว้น ถ้าแบ่งเป็น ๓ ส่วนเท่ากัน ส่วน ๑ เป็นของจีน ส่วน ๑ เป็นของฉ้อ อีกส่วน ๑ เป็นฝ่ายจิ๋วเมืองหลวงกับ ๔ แคว้นรวมกัน^๒

การแย่งชิงกันเป็นใหญ่ในสมัยนั้น แคว้นที่สำคัญ คือ ลู, ว่าง, ฉี, จีน, ฉ้อและจีน แคว้นที่สำคัญยิ่ง คือ ฉ้อกับจีน เพราะทั้ง ๒ แคว้นมีอาณาเขตต์กว้างขวาง และมีผลสะเบียงอาหารบริบูรณ์เสมอกัน ซึ่งยิ่งกว่าแคว้นอื่น ๆ เมื่อจีนปราบฉ้อราบคาบ

๑ ดูแผนที่หมายเลข ๒/๒

๒ ดูแผนที่หมายเลข ๓

ลงไปแล้ว อีก ๕ แคว้นฝ่ายจิ๋วเมืองหลวงไม่ต้องลงแรงทำไต่
จีนได้อาณาจักรทั้งหมด ๑๑ แคว้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๘ แผ่น
อาณาภาพไปยังดินแดน หมันเหฺยาะและเปอะอูต คือ มณฑล
ฮกเกี้ยน มณฑลกลวงตุง มณฑลกลวงไซ ตลอดจนญวนตั้งเกีย
ปัตัน และมืนามประเทศส่วจีน แต่เรารู้เพี้ยนเป็นจีน^๑

ส่วนมณฑลกุยจิ๋ว มณฑลยูนนานปัตัน ในครั้งจีนคงอยู่
นอกเขตต์ จีนรู้จักดินแดนทั้ง ๒ ในนาม 'ซันมาน' แปลว่า 'ฝูง
งูใหญ่' (นาคกระมัง และแคว้นลานข้างในตำนานตอนต้น ๆ
ของแคว้นลานนามีเรื่องนาคพันธเป็นต้น ที่ชอบกล่าวถึงเรื่องนาค
บ่อย ๆ)

เมื่อพิจารณาแผนที่สมัยกษัตริย์วังสัจจีน จักเห็นชายอาณา
เขตต์ฝ่ายตะวันตก ระหว่างแต่เหนือถึงใต้ คือแต่กำแพงใหญ่
ทิศเหนือจดถึงฝั่งทะเลหลวงทิศใต้ มีเมืองหลงซี เมืองจก
เมืองปา และดินแดนพวกอูตตั้งเรียงรายเป็นลำดับตลอดชาย
อาณาเขตต์นั้น และภายนอกเขตต์นั้นออกไป มีชาติเกียง
ต่อทางทิศพายัพ มีชาติมันต่อทางทิศหรีด มีชาติตีต่อทาง
ทิศตะวันตก

เมืองหลงซันนเมื่อครั้งสามก๊ก ผู้แปลตำนานสามก๊กเป็น
ภาษาไทย เรียกเมืองหลงเส แม่ทัพของประเทศจก คือแม่ทัพ

๑ ดูแผนที่หมายเลข ๕

ของพระเจ้าเล่าเสี้ยน (ลูกพระเจ้าเล่าปี่) ชื่อเกียงอู๋ นำทหาร
 ๘๐,๐๐๐ ไปตั้งกองทำนากอยู่ที่นั่น เมื่อครั้งกษัตริย์วงศ์ถัง
 พ. ศ. ๑๑๗๒ ได้ยกเมืองหลงชี่ขึ้นเป็นแคว้น คือ จังหวัดใหญ่
 เรียก หล่งเหยา. และเมื่อพระภิกษุฟาเหียนไปสืบทุทธศาสนา
 เมืองอินเดียน เดินทางออกจากเมืองหลวงเซียงอาญูได้ผ่านจังหวัด
 นกอน ฝรั่งเศสเขียนเป็นอักษรโรมันว่า Lung-yu หรือ Lan-chow
 ตั้งอยู่เมืองทิศตะวันออกแห่งหนองใหญ่ ทะเลสาบ 'ชี่-อว้าง-มู่'
 เดียวกันเรียก ชิงฮ้าย 'หลงชี่' หล่งเส' เสียงเรียกคล้าย 'หนองแส'
 แต่นักประวัติศาสตร์ไทยเอาเมือง ตาลีฟูในเขตตัวรัตนานเจ้าซึ่ง
 เป็นมณฑลยูนนานบัดนี้ว่าเป็น 'หนองแส' เพราะมีหนองใหญ่
 'เออร์ฮ้าย' และทิศใต้แห่งหนองนั้น มีแคว้นตระกูลเมือง คือ
 เจ้า 'ม่งเส' โดยกำหนดสำเนียง ม่งเส เป็นหนองแส.

เมืองจกหรือประเทศจก คือมณฑลเสฉวนของจีนบัดนี้
 สมัยสามก๊ก พ. ศ. ๗๖๓ ยังคงเรียก 'จก' ภายหลังจึงเรียก
 ชี่ฉวนหรือเสฉวน ครั้นสมัยสามก๊ก เล่าปี่ตั้งตัวเป็นเจ้าที่เมืองน
 และเพราะเล่าปี่เป็นเชอภษัตริย์วงศ์ฮั่น ครั้นเป็นเจ้าประชา
 ราชฎรจึงขนานพระนามวงศ์ว่า จกฮั่น จกเป็นชาติหนึ่งมีดิน
 แคนระหว่างเมืองหลงชี่ เมืองปา เมืองเกียง เมืองม่าน ใน
 พงศาวดารเหนือกล่าวความไว้ตอนหนึ่งว่า ปู่เจ้าลาวจกลงมาจาก
 แดนโดยเกเร็นเงิน สร้างเมืองลงใกล้แม่น้ำแม่ละวันทรี (แม่น้ำ

สาย) ชื่อเมืองหริภุญไชยขาง คือ เมืองเชียงใหม่ และเป็นผู้มี
 ชौर่วมงานตั้งจุลศักราชในปีถัดไปเอาปีนั้นเป็นเอกศก ขามรุ่งแจ้ง
 วันจันทร์ขึ้น ๒ ค่ำเดือนห้าเป็นกำหนด ตรงกับพุทธศักราช ๑๑๘๒
 เวลานั้นเมืองหริภุญไชยและเมืองสุโขทัยมีอยู่แล้ว แต่มีได้ออก
 แก่กันและกัน ปู่เจ้าลาวจกผู้น่าจะเป็นเชื่อนรบดีของชาติจก.

เมืองป่า ป่าเป็นชนชาติหนึ่งคู่กับจก มีดินแดนลี้เข้าไป
 กลางประเทศจีนบัดนี้ จกอยู่ภายนอกทางทิศตะวันตก มักถูก
 จีนเรียก 'ป่า-จก' ควบกัน หมายถึงชื่อเดิมของเสฉวนในสมัย
 เจียนโกวะ ชาติป่าอยู่ในระหว่างเมืองหลงซี—เมืองจั้น, เมือง
 ฉ้อ, เมืองจก และซันม่าน ชาติป่ามีดินแดนกว้างขวางเป็น
 ชาติหนึ่งเหมือนกัน แต่อำภพไม่ได้ชื่อเป็นเอกราชโดยลำพัง
 เมื่อยังไม่ปรากฏชื่อในแผนที่จีน จีนเรียกดินแดนที่ชาติป่าตั้ง
 อยู่ว่า 'แดนผี' ครั้นปรากฏชื่อในแผนที่เมืองป่าก็ถูกมายัสสี่เป็น
 เขตต์ของจีนเสียแล้ว เมืองป่าตามตำนานเลียดก๊กว่าได้เคย
 รบกับฉ้อ และฉ้อต้องพ่ายแพ้ยับเยิน ครั้งเล่าปี่มาตั้งตัวเป็นเจ้า
 ในเมืองจก ป่าก็รวมอยู่ด้วย ได้ความเป็นเอกราชในครั้งนั้น
 เหมือนกัน แต่รวมอยู่ในนามประเทศจก

กลางแดนของป่ามีภูเขาสูงหนึ่งชื่อ 'ป่าชาน' ครุจีนสอน
 ภาษาแต่จิวในเมืองไทคนหนึ่ง ได้อธิบายถึงชนบทบ้านนอก ว่า
 จีนเรียก 'ซัวป่า' แลเรียกชาวชนบทว่า 'ซัวป่านัง' เขียนเป็นตัว

หนังสือจีนอย่างเดียวกับ 'ปาซาน' ถ้าคำอธิบายนี้ถูกต้อง อันว่า
ชาติปาที่มีอยู่ในดินแดนนั้น น่าจะถูกเหี้ยมดให้เป็นคนเขาคณ
ดอย จึงได้มีมติแก่ครูจีนและนำมาอธิบายให้ศิษย์ฟังดังนั้น
หนึ่งในหนังสือสามก๊กภาษาไทยมีชื่อ 'ปาดง ปาเส' คือปาดะวันออก
ปาดะวันตกก็เป็นชื่อเมืองของชาติปານี้.

ชนชาติอูต ตั้งอยู่ฝ่ายทิศใต้ของปา เป็นชนชาติมีในมณฑล
กวางไซ มณฑลกวางตุ้ง และมีในมณฑลกุยจิ๋วบ้าง มณฑล
ยูนนานบ้าง ซึ่งเดิมมณฑลกวางตุ้งและกวางไซเรียกว่า อูตตุง
และอูตไซ คำว่า อูต และ เหฺยฮะ น่าจะมีความหมายเป็นอย่าง
เดียวกัน ไทหมายความว่า ฉวน คือ โยนก ฝ่ายจีนหมาย
ความ เหฺยฮะ คือ ฉวน. หนังสือเลียดก๊กฉบับภาษาไทย ผู้แปล
ออกเสียงอ่าน 'อวด' แต่ฉวนออกเสียงอ่าน 'เวียด' มณฑล
ฮกเกี้ยน มณฑลกวางทั้งสี่และประเทศฉวน ถูกจีนเรียกเป็น
อูต, เป็นอวด, เป็นเหฺยฮะมาแต่ครั้งสมัยกษัตริย์วงศ์จิ๋ว.

ค. แม่น้ำไฉ่ว และเมืองจัน

นักประวัติศาสตร์ชี้แจงให้เข้าใจว่า เมื่อ ๖๐๐๐ ปีมาแล้ว
ที่ตั้งหลักฐานบ้านเมืองณะต้นลุ่มน้ำเหลือง 'หว่าง-ห่อ' ภาย
หลังนั้น ๑๐๐๐ ปี จึงจึงมาตั้งหลักฐานลงลุ่มน้ำไฉ่ว คือเมื่อ
๕๐๐๐ ปีมานี้ และว่าเงินมาจากทะเลสาปคัสเปียน.

ทางที่เงินมาจากทะเลสาปคัสเปียน แล้วไปยังลุ่มน้ำไฉ่ว
นั้น โดยทางเดินจกต้องผ่านทะเลทรายโกบีข้ามลำน้ำเหลือง
ซึ่งโอบล้อมแม่น้ำไฉ่วอยู่นอก แล้วผ่าแซกชุมนุมพวกไทที่ว่า
ตั้งหลักฐานบ้านเมืองอยู่ก่อนแล้วตั้งพันปี บุกลุยฟันเข้าไปอีก
จึงถึงลำน้ำไฉ่ว*

แม่น้ำไฉ่วนี้ เป็นที่ตั้งนครฮามเอียง คือเมืองเอกของแคว้น
จัน ครั้นจัน้องเจ้าแคว้นจันได้เป็นฮ่องเต้ คือจันชฮ่องเต้ จึง
ยกเป็นเมืองหลวงของประเทศจัน และเคยเป็นเมืองหลวงของ
กษัตริย์วงศ์จัน ภายหลังต่อมาอีกเรียกเมืองเซียงอาญ. น้ำไฉ่ว
เป็นแม่น้ำซึ่งแยกออกมาจากแม่น้ำเหลือง หว่าง-ห่อ.

เมืองฮามเอียงนั้นมีประวัติว่า ครั้งแผ่นดินในเรื่องห้องสิน
บูเลียม, ออกไล สองคนพี่น้องเป็นขุนนางในพระเจ้าตีวอ่อง

เมื่อทั้งสองเห็นว่าพระเจ้าติวฮ่องจะแพ้ข้าศึก คือพระเจ้าบูฮ่อง
 [กษัตริย์ต้นวงศ์จิว] จึงลี้ภัยรพาทของพระเจ้าติวฮ่องไปถวาย
 พระเจ้าบูฮ่อง เกียงจูเหยแม่ทัพพระเจ้าบูฮ่องไม่ชอบความ
 ประพฤติก่อกตัญญูจึงให้ฆ่า ยูเลียม และออกไลเสี่ยทั้ง ๒ คน:

ครั้นมาแผ่นดินพระเจ้าเฮาฮ่อง, เองหยู หลานยูเลียมเข้า
 ทำราชการในกรมม้า เองหยูปรนปร้อมมาอ้วนพิมความชอบ พระ
 เจ้าเฮาฮ่อง จึงพระราชทานเมืองฮูหยงให้เองหยูเป็นเจ้าเมือง
 เปลี่ยนชื่อเสียใหม่เป็นเมืองจัน [ภายหลังจัน เป็นชื่อของแคว้น]
 แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นนครฮามเอียง เมืองจันฮ่องผู้ครองแคว้นจันได้
 เป็นฮ่องเต้.

๗. อ้ายลาว และมุง

ระหว่างก่อนพุทธกาล ๔๕๐๐ ปี ถึง พุทธศักราช ๒๐๕ ที่กล่าวไว้ว่าไทในยุคนั้นมีนามอ้ายลาวหรือมุง และมีอาณาจักรไทมุงนั้น เรื่องเหล่านี้ได้พบในตำนานน่านเจ้า ซึ่งชาวเสฉวนเป็นผู้เรียบเรียงครั้งรัชสมัยวงศ์เหม็งว่า ประชากราชภูรณานเจ้าที่เรียก 'ม่าน' คือ 'งอ้าย-ลาว' นั้น อยู่บริเวณที่ราบเขา 'กิวตง' ได้เมืองยงเชียง ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำโขงกับแม่น้ำอิรวดี เหนือเขตต์พม่าบัดนี้ และในประเทศตังเกี๋ยก็มี อยู่ในบริเวณถันหาว, แก่อาณ, และกวางไทร แต่เรียก 'อ้าย-ลาว' ไม่ใช่ 'งอ้าย-ลาว'.

ในตำนานน่านเจ้าได้กล่าวต่อไปถึง 'เจ้าตระกูลเมือง' ว่าครั้งรัชสมัยวงศ์ตังนั้น เจ้าตระกูลเมืองได้เป็นใหญ่ในรัฐน่านเจ้า คำว่า 'เมือง' จีนเขียนเป็นหนังสือออกเสียงอ่าน 'มิ่ง' [แปลว่า เต็กไม้เคียงษา, เขา] และเสียง 'มุง' ต้นพยางค์ คำว่า 'มุงคล' หรือ 'มุงโคเลียน' จีนก็เขียนด้วยหนังสือตัวนี้ นักประวัติศาสตร์ชาวตะวันตกเขียน 'มิ่ง' ของจีนเป็นอักษรโรมันว่า Mong และรับรองยืนยันว่าไทสยามอ่านออกเสียงเมือง Muang ฉะนั้น, นาม 'มุง' ที่ว่าเป็นนาม 'ไท' ถ้าหมายตรงกับ 'มิ่ง' ของจีน มุงก็คือ Mong และ 'เมือง' ของไทสยามนี้เอง อนึ่งจีนเรียกชาติมุงคล

หรือมองโคลเลียนว่า 'มิ่ง-กู้' แปลตามตัวหนังสือว่า 'มิ่ง-เก่า'
 [กู้ แปลว่า เก่า] จึงชวนให้คิดไปในคติที่ว่า 'ไทเป็นมงคลสาขา
 หนึ่ง.' ด้วยเหตุไทเป็นมงคลกระมัง จึงถูกเรียกสืบต่อมาว่า
 'มุง-มิ่ง-เมือง' สำเนียงเรียกหากเพี้ยนไปตามเสียงของชนต่าง
 ถิ่นเท่านั้น.

ตำนานน่านเจ้าเล่าถึงตระกูลเมืองต่อไปว่า พวกม่านเรียก
 ผู้เป็นใหญ่เหนือตนว่า 'เจ้า' มีเจ้าอยู่ ๖ ตน ครองดินแดนตน
 ละแวกวัน ๖ แคว้น เจ้าตระกูลเมืองมีอำนาจกว่าตระกูลอื่น จึง
 ได้แคว้นทั้ง ๕ เป็นของตน รวมเป็นประเทศขึ้น เรียกตามเสียง
 จีนว่า 'ไท-มิ่ง-โกวะ' แปลตามตัวหนังสือจีนว่า 'ประเทศเมือง
 ไท' จีนได้พบความรุ่งเรืองความแก่กล้าสามารถของประเทศ
 เมืองไทเมื่อระหว่างพุทธศักราช ๑๑๖๑-๑๓๗๐ ซึ่งเป็นเวลาห่าง
 ไกลกันกับที่กล่าวไว้ข้างต้น นับจำนวนแต่ ๑๐๐๐ ถึง ๕๐๐๐ ปี.

ง. นครลุง นครป่า และอาณาจักร

นครลุงนครป่าและอาณาจักรมีหรือไม่ ถ้ามีอยู่ที่ไหน และจีนมีดินแดนตั้งอยู่ส่วนใด ไทอยู่ส่วนใด ด้วยเหตุใดจึงว่า นครลุงนครป่าเป็นชาติของไทย.

เมื่อพิจารณาที่แผนที่กรุงพระเจ้าอู่เต้ คือเมื่อ ๑๖๖๒ ปีก่อน พุทธกาล ไม่ปรากฏมีนครลุงนครป่าอยู่ในนั้น แต่มีในแผนที่จีน สมัยกษัตริย์วงศ์ต่อไป ถ้าจักเกณฑ์ให้อยู่ในแผนที่ละบัดนี้ นคร ลุงน่าจะตั้งอยู่ปลายหรือภายนอกเขตต์แคว้นย่อง และนครป่าน่า จะตั้งอยู่ปลายหรือภายนอกเขตต์แคว้นเหลียง^๕ เป็นข้อสังเกต อันหนึ่ง คือนครลุงนครป่าถ้ามีแล้วในครั้งกระนั้น ไทกับจีนจะ ต่างอยู่กันคนละมุมแดน หากได้ยู่ติดต่อกันไม่ ทักกล่าวได้ถึง นครลุงและนครปาดังกล่าวแล้ว ด้วยเข้าใจว่า นครลุงคือเมืองที่ จีนเขียนเป็นหนังสือ 隴 และนครป่า คือเมืองที่จีนเขียนเป็น หนังสือ 巴

ครั้งสมัยสามวงศ์คือ ซานไต^๖ จักเห็นที่ตั้งนครลุงและ นครป่าอยู่นอกแผนที่เขตต์แดนจีน และถูกเรียกที่ตั้งนครป่าเป็น 'แดนผี' และแผนที่สมัยกษัตริย์วงศ์จีน ซึ่งเป็นเจ้าประเทศจีน

๑ ดูแผนที่หมายเลข ๓

๒ ดูแผนที่หมายเลข ๒/1

ทั้งหมด ปรากฏนครลู่กับนครปาตั้งอยู่ชายอาณาเขตต์ ซึ่งเป็นเขตต์เดิมของจีน^๑

ในแผนที่อุ๊กก๊อ้วเจี้ยว กำหนดเรียกท้องที่แถบบริเวณที่ตั้งนครลู่ว่า เอะจี้ และ ไชหยง ในแผนที่สมัยขุนซิวเสียดัก^๒ กำหนดเรียกท้องที่แถบบริเวณที่ตั้งนครลู่ว่า เคียงหยง, กาวเอียน, และต๋ แผนที่สมัยนี้ เมืองปาได้เป็นเมืองในอาณาจักรของจีนแล้ว นอกแผนที่จีนออกไปมีพวกจีนม่านทางทิศใต้และหรัคของเมืองปา และมีพวกจากทางทิศตะวันตก ต่อจากนั้นก็เป็นที่สมัยเจียนโกวะ คู่อธิบายในบทวิเคราะห์แผนที่พระเจ้าอู่เต้และพรหมแดนนั้น

ถ้านครลู่และนครปา ๒ ถานัน^๓ เป็นอาณาจักรเดิมของไทย อาณาจักรนี้อาจมีได้ในสมัยกษัตริย์วงศ์เหยี ระหว่าง ๑๗๐๐ ถึง ๑๒๐๐ ปีก่อนพุทธกาล หรือก่อนแต่่นั้นขึ้นไป เพราะภายหลังแต่่นั้นมา นครลู่และนครปาอยู่ในแคว้นจีน จีนต้องเป็นเจ้าของแคว้นนั้น และจีนต้องตั้งเมืองเอกแห่งแคว้นลงในท่ามกลางระหว่าง ๒ ถานัน คือตั้งที่เมืองฮูหยง ซึ่งภายหลังเป็นเมืองฮามเอียง และเมืองเซียงอาญ.

๑ ดูแผนที่หมายเลข ๓ และ ๔ ๒ ดูแผนที่หมายเลข ๒/๒

ประวัติบ้านเจ้าเมืองไท

ประเทศบ้านเจ้า คือมณฑลยูนนาน, มณฑลกุยจิ๋ว, และส่วนหนึ่งของมณฑลเสฉวน, ส่วนหนึ่งของมณฑลกวางไซ, ซึ่งอยู่ในประเทศจีนบัดนี้ ตำนานของบ้านเจ้า เป็นตำนานกล่าวร้าย ช่วงจากตำนานอื่น คือกล่าวถึงวงศ์ผู้ครองประเทศว่า มาจากมคธราชฎี แต่ฝ่ายจีนรับรองว่า ได้รู้จักประเทศบ้านเจ้ามาแต่สมัยกษัตริย์วงศ์จิว ก่อนพุทธกาล ๕๗๕ ปี แต่รู้จักในนาม ซาน-ซาน-โกะ (เสียงใกล้เคียงกับคำว่า Shan)

เมื่อสมัยกษัตริย์วงศ์จั้น ระหว่างพุทธศักราช ๒๘๘ - ๓๓๖ แม่ทัพเมืองฉือได้เข้ามาแย่งดินแดนตั้งตัวเป็นเจ้า เรียกประเทศว่า แถน หรือ เกียน. อีกครั้งหนึ่งในสมัยสามก๊ก ระหว่าง พ.ศ. ๗๐๐ - ๘๐๐ ถูกตีเกลี้ย คือ ขงเบ้ง แม่ทัพประเทศจกมาปราบเบ้งเฮก เมื่อราบเรียบเรียบร้อยแล้ว ตั้งนงเขวอนเป็นเจ้าประเทศ เรียกว่า ประเทศเกียนนิง และให้นงเขวอนมีนามสกุล "จาง" อย่างจีน. ประเทศบ้านเจ้าเคยเป็นมิตรและเป็นศัตรูกับจีนโดยยุคโดยสมัยเป็นลำดับมา ที่สุดตกเป็นอาณานิคมของกษัตริย์จีนวงศ์หงวน ระหว่าง พ.ศ. ๑๘๒๒ - ๑๘๑๑ จนบัดนี้ ลำดับนามรัฐบ้านเจ้าที่จีนรู้จักดังต่อไปนี้.

๑. สมัยกษัตริย์วงศ์จิว ระหว่างก่อนพุทธกาล ๕๗๘ ปีถึง พ.ศ. ๒๘๘ จินรู้จักประเทศน่านเจ้า ๓ ชื่อ

(๑) สาน - สาน - โกะระ

(๒) เปะหุ่ฮ่าย โกะระ [ผาย] เคยเรียกในหนังสือที่แต่งกล่าวด้วยเรื่องเมืองไท่หว่า เพงาย ก็มี เบ้งาย ก็มี แปลว่า หินขาว.

(๓) ขวัญมี โกะระ

๒. สมัยเจียนโกะระ จินรู้จักประเทศน่านเจ้าในชื่อ

(๔) แถน หรือ เกียนโกะระ

๓. สมัยกษัตริย์วงศ์ฮั่น ระหว่าง พ.ศ. ๓๓๗ - ๘๐๗ จินรู้จักประเทศน่านเจ้า ๓ ชื่อ

(๕) แคว้น อี้

(๖) เปะจื่อ [ผาซ้อ] โกะระ

(๗) เกียนนิงโกะระ

๔. สมัยห้าววงศ์กษัตริย์ วูไ้โต๋ หรือ หงอไ้โต๋ ระหว่าง พ.ศ. ๘๐๘ - ๑๑๓๒ จินรู้จักในชื่อ

(๘) แคว้นนิง

๕. สมัยกษัตริย์วงศ์ซุ่ย จินรู้จักในชื่อ

(๙) แคว้นขวัญ

๖. สมัยกษัตริย์วงศ์ถัง ระหว่าง พ.ศ. ๑๑๖๑ - ๑๔๐๖ จินรู้จักประเทศน่านเจ้า ๓ ชื่อ

(๑๐) นานนิง

(๑๑) หกเจ้า ไทเมือง [หรือเมืองไท]

(๑๒) จังหวัด สานสาน

๗. สมัยกษัตริย์วงศ์ของ (ใต้) ระหว่าง พ.ศ. ๑๕๐๓ -
๑๘๒๑ รู้จักในชื่อ

(๑๓) น่านเจ้า

๘. สมัยกษัตริย์วงศ์หงวน (วงศ์ตาด) ระหว่าง พ.ศ. ๑๘๒๒
- ๑๘๑๑ รู้จักในชื่อ

(๑๔) จงกิง

กำเนิดประชากรภูม่านเจ้า

มีเรื่องเล่ากันว่า ม่านขาว งอ้าย - ลาว ผู้หนึ่งชื่อเมือง
เกียดก ไปหาปลาที่ทะเลสาปอืดอ แล้วจมน้ำตาย นางสายหรือ
สาหุ ผู้เป็นภรรยาไปร้องไห้คร่ำครวญอยู่ริมน้ำนั้น มีขอนไม้ลอย
ขึ้นมากระแทกตัวนาง เป็นเหตุให้นางตั้งครรภ์คลอดบุตร ๑๐ คน
เมื่อนางพาบุตรไปที่ทะเลสาปนั้นอีก ขอนไม้นั้นกลายเป็นมังกร
ร้องถามว่า ลูกข้าอยู่ไหน? เด็ก ๕ คนตกใจวิ่งหนี แต่คนสุดท้าย
ท้อง คือคนที่ ๑๐ ไม่กลัว ขึ้นขี่หลังมังกร และมังกรเลียหลังเด็ก
นั้น ภาษาม่าน หลังว่า กิว และนั่งว่า ลง. เด็กคนนั้นจึงชื่อ
“กิวลง”

ที่ซึ่งเขา งอ้าย - ลาว มีหญิงคนหนึ่งชื่อ หนูพีสี มีลูกสาว
๑๐ คน กิวลง และพี่ชายทั้ง ๕ ได้ลูกสาวหนูพีสีเป็นภรรยา เกิด
บุตรและสืบวงศ์วานเป็นต้นตระกูลพวกแซ่ ๑ ตง ๒ โห่ง ๓ ตวัน
๔ ซี่ ๕ ห้อ ๖ อว้าง ๗ ขาง ๘ อย่าง ๙ ลี ๑๐ จาว. พวกเหล่านี้
ทั้งหมดสักทามักเป็นตัวรูปข้าง รูปมังกร นุ่งผ้ามีชายกระเบน
ห้อยข้างหลัง

เมื่อทั้ง ๑๐ ตระกูลมีลูกหลานคับคั่งมากมาย ได้พากันไป
อยู่บริเวณที่ราบนเขา กิวลง ริมแม่น้ำสายหนึ่ง แล้วแตก
สาขาเครือญาติออกเป็น ๓๕ ชนบท.

โคตรชาติบ้านเจ้า

พระราชทานแห่งมคธราชฎาทรงพระนามอโคกราช หรือ เพี้ย
ชุตี ได้นำงเขียนเมืองควายเป็นมเหลี่ มีโอรสชื่อ ตเมืองชู เจ้า
องคนมีบุตร ๕ คน.

คนที่ ๑ ชื่อ เมืองชูฟูหล้า เป็นต้นตระกูล ของพวกอยู่
ตวันตกเฉียงใต้ ๑๖ แคว้นในน่านเจ้า.

คนที่ ๒ ชื่อ เมืองชูเคียน เป็นต้นตระกูลของพวกไท้ คือ
ทิเบต.

คนที่ ๓ ชื่อ เมืองชุนา เป็นต้นตระกูลของฮั่น คือ จีน.

คนที่ ๔ ชื่อ เมืองชูชวน เป็นต้นตระกูลของพวกม่าน ฝ่าย
ตวันออก [คือ กุยจิ๋ว กวางไซ กวางตุง]

คนที่ ๕ ชื่อ เมืองชุตก มีบุตร ๑๒ คน ๗ คนเป็นอรหันต์
อีก ๕ คนเป็นเมธ คือ ต้นตระกูลของพวกเมืองในน่านเจ้า.

คนที่ ๖ ชื่อ เมืองชูโต เป็นต้นตระกูลของชาวประเทศหลังก

คนที่ ๗ ชื่อ เมืองชุติน เป็นต้นตระกูลของชาวประเทศ
ญวนตังเกี๋ย.

คนที่ ๘ ชื่อ เมืองชูตั้ง เป็นตระกูลของจีนกะแห่งรัฐผาชื่อ

คนที่ ๙ ชื่อ เมืองชูสู เป็นต้นตระกูลของพวกอุยขาว พวก
น่านเจ้าภาคใต้ต่อกับลาว.

ผู้ที่ไต่ครองรัฐน่านเจ้า มีนามโดยลำดับ ดังต่อไปนี้.

๑. เมืองซูต่ง เป็นต้นตระกูลของชินกะแห่งรัฐผาซ้อไต่
ครองรัฐ เมื่อมีนามว่า สานสานโกวะ แล้วสืบวงศ์ต่อไปถึงรัฐ
มีนาม สุวโย และ ขวัญมิ.

๒. จ้วงเกี้ยว เป็นแม่ทัพเมืองฉ้อ มาได้เมืองเถนเลย
ตั้งตัวเป็นเจ้า เรียกรัฐว่า เถนหรือเถียน.

๓. ชินกะ เชื้อวงศ์เมืองซูต่ง ๆ นั้นว่าเป็นเชื้อสายพระเจ้า
อโศกราช และชินกะเป็นเชื้อสายพระเจ้าสุทโธทนะด้วย เรียก
รัฐที่ครองนั้นว่า ผาซ้อ.

๔. นางเขววนเป็นเชื้อสายชินกะ นับแต่ชินกะมาเป็นชั้น
ที่ ๑๕ เมื่อขงเบ้งมาปราบยงคี่และเบ้งเฮก ตั้งนางเขววนเป็นผู้ครอง
รัฐมีนามรัฐว่า เกียนนิง และให้นางเขววนมีเชื้ออย่างจีนว่า 'จาง'
สกุลแซ่จางไต่ครองรัฐถึง ๓๒ ชั่วคน จึงถึงสมัยน่านเจ้าแบ่งรัฐ
ออกเป็น ๖ แคว้น มีเจ้า ๖ ตนครองแคว้นละตน.

๕. สมัย ๖ เจ้า จางล้อจันจิ๋ว สกุลจางชั้นที่ ๑๗ ด้รับยศ
ฝ่ายทหารจากกษัตริย์จีนวงศ์ถัง ครั้นต่อมาเห็นเมืองสีหนุร เจ้า
ตระกูลเมืองเส (ม่งเส) มีบุญฤทธิประหลาด ก็ยกลูกสาวและ
มอกราชสมบัติให้ครองแทน.

๖. สีหนุรผู้นามมีบุญหนักเป็นเจ้าตระกูลเมือง ด้จัดการ
สร้างบ้านเมืองและมีฝมอรบพุ่งแข็งแรง ตั้งนามเมืองที่ตนครอง

ว่า เมืองไท คือเมืองใหญ่ [หรือไทเมืองมหาเมือง] มีเชวงศรี
 สืบต่อไปถึง ๒๕๕ ปี นามประเทศโด่งดังจันฐักและทำให้มีชื่อ
 ไท และเมืองไทขึ้นในวงศัน. เจงหมายสื่อเป็นกบฏสังฆวงศ์
 พ.ศ. ๑๔๔๕.

๗. เจงหมายสื่อปราบดาภิเศกเป็นเจ้าแห่งน่านเจ้าต่อไป
 ลูกชายผู้สืบวงศ์ในรัชกาลที่ ๒ ขอลูกสาวกษัตริย์จันฐักอัน (ใต้)
 เวลานั้นตั้งประเทศอยู่มณฑลทลกวางตุง เป็นมเหสี พ.ศ. ๑๔๗๑
 จาวสานเจงเป็นกบฏฆ่าและแย่งขึ้นครองประเทศ.

๘. จาวสานเจง ครองน่านเจ้าได้ ๑๐ เดือนถูกผู้คิดกบฏ
 ด้วยกันฆ่าตาย.

๙. ยางกันเจง ผู้ร่วมคิดกบฏกับจาวสานเจง เมื่อฆ่าสาน
 เจงแล้ว ขึ้นครองประเทศแทน ครองได้ ๘ ปี ประพฤติคน
 โหดร้าย ตวันซ้อเพงชิงสมบัติได้ บังคับให้ยางกันเจงบวช นัย
 หนึ่งว่าสำเร็จโทษเสียภายหลัง.

๑๐. ตวันซ้อเพง เป็นเหล่ากอทหารวงศ์ตระกูลเมือง (คือ
 วงศ์สีหนร) ขึ้นครองประเทศ พ.ศ. ๑๔๘๐ สืบวงศ์ ๑๕๘ ปี เจ้า
 องค์สุดท้ายเหลวไหล ขุนนางเชิญข้าหลวงประจำเมืองสานสาน
 ขึ้นเป็นเจ้าเมือง พ.ศ. ๑๖๓๗.

๑๑. แก้วแสงไท ข้าหลวงประจำเมืองสานสานเป็นผู้ครอง
 รัฐ ครองได้ ๒ ปีก็ตาย เมื่อจะตายสั่งให้กั้นราชสมบัติแก่ตระกูล

ตามเดิม.

๑๒. ตวันแจงส่วน น้องเจ้าผู้ครองรัฐตระกูลตวันองค์สุดท้ายที่ถูกถอด ได้ครองรัฐต่อไป ตั้งบุตรแก้วแสงไทเป็นอุปราชสืบวงศ์ได้ ๓๑๕ ปี ขึ้นแก่ชาติมงคล (หงวน) เมื่อ พ.ศ. ๑๙๐๓
รวมเป็น ๙ วงศ์ ไม่นับยงกีและเบ็งเฮก.

บัญญัติ คำ

ก.

กวางไซ	๑๓	廣西
กวางตุ้ง	๑๓	廣東
กวางไทร	๒๐	Quang—tri
ก้งชก	๗,	甘肅
กาว—เอียน	๒๓	胸衍
กิง	๑๒	荆
กิวลง	๒๗	九隆
กิวลง ภูเขา	๒๐	九龍山
กี้	๑๒	冀
กุกจิ่ว	๗, ๑๓	貴州
เก้าแสงไท	๓๐	高昇泰
เกียง	๓, ๑๔	羌
เกียง จู แหะ	๑๕	姜子牙
เกียงซี้	๗,	江西
เกียงอูย	๑๕	姜維
เกียนนิง	๒๔	建甯
โกเบ	๑๘	

ข.

ขงจื้อ	๕,	孔子
ขงเบ้ง	๒๔	孔明
ขวัญ	๒๕	昆
ขวัญมิ	๒๕	昆彌
ขันมาม	๑๓,	羣蠻
เขียนเมืองควาย	๒๘	欠蒙虧

ค.

คัสเปียน	๒	Caspian Sea
เคี้ยง - หยง	๒๓	犬戎

ง.

แงอาน	๒๐	Nghe - an
งอ้าย - ลาว	๒๐	哀牢
งอ๋อ	๑๓	魏

จ.

จก	๓	蜀
จกฮั่น		蜀漢
จงคิง	๒๖	中慶
จ้วงเกี้ยว	๒๕	莊矚
จาง	๒๔	張

จางล่อจันจิว	๒๕	張樂進求
จาว	๒๗	趙
จาวसानแจง	๓๐	趙善政
จัน	๑๓	晉
จิว	๑๐	周
จันซื่อเต๋	๓	秦始皇帝
จัน	๒	秦
จันอ๋อง	๓	秦王
จุกัดเหลียง	๒๔	諸葛亮
เจ้า	๒๑	詔
เจ้าคน	๑๐	人皇
เจ้าตระกูลเมือง	๓,๑๕	蒙氏
เจ้าฟ้า	๑๐	天皇
เจ้าหล้า	๑๐	地皇
เจียนก๊ก	๑๓	戰國
เจียนโก๊วะ	๑๒	戰國
แจงส่วน	๓๐	鄭純
แจงหมายสือ	๓๐	鄭買嗣
ฉี	๑๓	齊

ดู	๑๒	徐
เฉอะจิ	๒๓	析支

ข.

ชิง	๑๒	青
ชิงฮ้าย	๑๕	青海
ชินกะ	๒๕	仁果
ชุนชิวเตียคกัก	๑๒	春秋列國
เซียงคู้	๕	新都
เซียงอาฉุ	๑๘	長安

ข.

ชอง	๑๐, ๒๖	宋
ชัวปา	๑๖	山巴
ชัวปานั้ง	๑๖	山巴人
ซำอ้วง	๑๐	三皇
ซ	๒๓	施
ซฉวน	๑๕	四川
ซื่อ-อ้วง-มู่	๑๕	西皇母
ซื่อ-ม้า-ถวง	๑๐	司馬光
เซงงัน	๕	升菴
ไซหุง	๒๓	西戎

ฉ.

ฉ้อ ๑๓ 楚

ญ.

จวนตั้งเกียบ ๑๔ 交趾，東京

ค.

เคนผี ๑๖ 鬼方

ด.

ดง ๒๓ 董

ดวัน ๒๓ 段

ดวันแจงส่วน ๓๐ 段鄭純

ดวันซ้อเพง ๓๐ 段思平

ตั้งเกียบ ๒๘ 東京

ดาฉิ่ง ๕ 大清

ดาลีฟู ๒ 大理府

ดิวอ้อง ๑๘ 紂王

ด้ ๓ 氏

ดเมิ่งซุ ๒๘ 低蒙茸

ใต้ ๓ 氏

ถ.

ถัง ๒๐ 唐

ถันหวา	๒๐	Thanh-hao
เถียน	๒๔	滇
เถน	๒๔	滇

ท.

ไท.	๓,	大
ไทมุง	๖	大蒙
ไทเมือง	๔	大蒙
ไท เมือง-โกวะ	๓	大蒙國
ไทย	๔	大
ไทสยาม	๑	大暹
ไท้	๓	吐蕃

ช.

ชเบต	๒๘	吐蕃
------	----	----

น.

นางเขาวน	๒๔	龍佑那
นครปา	๒.	巴
นครลุง	๒.	隴
นานนิง	๒๖	南甯
น่านเจ้า	๓	南詔
นิง	๒๕	甯

ป.

เบ้งเฮก	๒๔	孟獲
เบ้งาย	๒๕	白崖
บู้ ^๑ อ่อง	๑๕	武王

ป.

ปา	๓	巴
ปา-จก	๑๖	巴蜀
ปา-ชาน	๑๖	巴山
ปา-ตง	๑๗	巴東
ปา-เส	๑๗	巴西
เปะ-จื่อ	๒๕	白子
เปะ-หุ่ ^๑ าย	๒๕	白崖
เปอะ-อู ^๑ ต	๑๓	百粵

ผ.

ผา ^๑ ซอ	๒๕	白子
ผา ^๑ ย.	๒๕	白崖

พ.

พาน ^๑ กู่	๕	盤古
เพงาย	๒๕	白崖
เพ็ ^๑ ว ^๑ ว ^๑ ต ^๑	๒๗	驃苴低

ฟ.

ฟาเหียน	๑๕	法顯
ฟูเกียน	๗	福建
ฟูฮั้ว	๑๐	伏羲

ภ.

ภุวาย	๕	胡蔚
-------	---	----

ม.

มคธราชฎ	๕	摩竭國
---------	---	-----

มง	๒๐	蒙
----	----	---

มณฑล, มงโกเลีย	๑, ๒๐.	蒙古
----------------	--------	----

ม้งเส	๑๕	蒙舍
-------	----	----

ม่าน	๓	蠻
------	---	---

มุง เมือง	๒, ๒๐	蒙
-----------	-------	---

เมืองเกียตก	๒๗	蒙伽獨
-------------	----	-----

เมืองชูชวน	๒๙	蒙苴酬
------------	----	-----

เมืองชูคิน	๒๙	蒙苴林
------------	----	-----

เมืองชุกก	๒๙	蒙苴篤
-----------	----	-----

เมืองชู่เตียน	๒๙	蒙苴廉
---------------	----	-----

เมืองชู่โก	๒๙	蒙苴託
------------	----	-----

เมืองชุนา	๒๙	蒙苴諾
-----------	----	-----

เมืองซุฟูหล้า	๒๘	蒙其附羅
เมืองซุซ่ง	๒๘	蒙其頌
เมืองซุตู	๒๘	蒙其閔
เมืองไท	๓, ๒๑	大蒙
เมืองสีห่นว	๒๕	蒙細奴邏
เมืองเส	๒๕	蒙舍
มิ่ง	๒๐	蒙
มิ่ง-กู่	๒๑	蒙古
มิ่ง-เก๋	๒๑	蒙古

ข.

ยงกั	๒๕	雍闍
ยงเจียง	๒๐	永昌
ยงกัณเจิน	๓๐	楊干貞
ยินจง ส่องเต้	๑๐	仁宗皇帝
ยงเจิน	๔	楊慎
ยูนนาน	๑.	雲南
ยูเลียม	๑๘	蜚廉
โยนกั	๑๗	Yavana.

ค.

ลังกา	๒๘	獅子國
-------	----	-----

	ลิ	๒๗	李
	ลู	๑๓	魯
	เล่าจื่อ	๘	老子
	เลียตก๊ก	๕	列國
ว.	วุตง	๕	武陵
	วุตติ	๑๐	五帝
	วุไต	๑๐	五代
	เวียด	๑๗	越
ข.			
	ช่าง		商
ค.			
	सान - สาน	๒๖	鄒闡
	सान - สาน - โกวะ	๒๔	鄒闡國
	सानไต	๑๐	三代
	सानอว้าง	๑๐	三皇
	สามก๊ก	๕	三國
	สามเจ้า	๑๐	三皇
	สามวงศ์	๑๐	三代
	สาย	๒๗	沙登

สาหุ	๒๓	沙壺
สีห์นร	๒๕	細農羅
สุทโธทน	๒๕	白飯王
สุย	๒๕	隋
เสฉวน	๕	四川
เสียนมัน	๕	羨門

ห.

หกเจ้า	๒๖	六詔
หื้อ	๒๗	何
ห้องสิน	๑๑	封神
ห้ากระบัตริย์	๑๐	五帝
ห้าวงศ์	๑๐	五代
เห้	๑๒	夏
เหย	๑๑	夏
โห่ง	๒๗	洪
หวงวน	๒๔	元
หุงอเต้	๑๐	五帝
หุงอโต้	๑๐	五代
หุนุพีสี	๒๗	奴波息
หมันเหยาะ	๑๓	閩越

เหมง	๕	明
เหยาะ	๑๓	越
หล่ง ซี้	๑๔	隴西
หล่งเส	๑๔	隴西
หล่งเหยา	๑๕	隴右
เหลียง	๑๒	梁
หว่าง—ห่อ	๖	黃河

อ.

อวก	๑๓	越
อโศกราช	๕	阿育王
ออกโต	๑๘	惡來
อันฮุย	๓	安徽
อ้ายลาว	๒	Ai-lao
อินเตียบ	๕	天竺
อีถ่อ	๒๓	易羅
อี่	๒๖	益
อูด	๑๔	粵
อูดไซ	๑๓	粵西
อูดตุง	๑๓	粵東
อู่	๑๒	禹

อู่ก่องกิวเจียว	๑๒	禹貢九州
อู่เค้	๑๒	禹帝
เออรุฮ้าย	๑๕	洱海
เอียน	๑๒	兗
อฺยง	๑๒	雍
อฺยง	๑๒	揚
อฺยง-จื่อ	๗	楊子
อฺยี่	๑๒	豫
อฺยี่ ขาว	๒๘	白夷
อฺยี่ ตวันตกเฉียงใต้	๒๘	西南夷
อฺว้าง	๒๗	王
ไอ่ว่	๒, ๑๘	渭

๘.

ฮกเกี้ยน	๑๓	福建
ฮั่น	๑๕	漢
ฮามเอียง	๑๘	咸陽
ฮุนาน	๕	湖南
ฮูเป่	๗	湖北
เฮาอ่อง	๑๕	孝王

ဗေပ

၀၂

ဗေ

၀၂

ဗေ'

၀၂

} 夏